

Nader onderzoek Flora- en faunawet Visschebelt Gemeente Hellendoorn

Concept

Opdrachtgever:

Waterschap Regge en Dinkel
De heer B.J.M. Ordelmans
Postbus 5006
7600 GA Almelo
T 0546-832525
F 0546-821176
E b.j.m.ordelmans@wrd.nl
I www.wrd.nl

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectnr.: 3425.4

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
Roelof Jan Koops	Gerard Lubbers	2-11-2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Ligging plangebied en gebiedbeschrijving	3
1.3 Ruimtelijke ontwikkelingen	5
2. ONDERZOEKSMETHODE EN WETGEVING	6
2.1 Onderzoeksmethode.....	6
2.2 Broedvogels.....	6
2.3 Vleermuizen.....	6
2.4 Reptielen	6
2.5 Vissen.....	7
2.6 Flora- en faunawet	7
3. RESULTATEN EN ANALYSE	8
3.1 Inleiding	8
3.2 Broedvogels.....	8
3.3 Vleermuizen.....	9
3.4 Ringslang.....	9
3.5 Vissen.....	10
3.6 Overige beschermde soorten	10
4. EFFECTENBEOORDELING, CONCLUSIES EN ADVIES	11
4.1 Effectenbeoordeling	11
4.2 Broedvogels.....	11
4.3 Vleermuizen.....	12
4.4 Ringslang.....	13
4.5 Vissen.....	14
4.6 Overige beschermde soorten	14
4.7 Conclusies en advies	14
4.8 Afbakening.....	14

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Binnen het plangebied Visschebelt nabij de Regge ter hoogte van Nijverdal (gemeente Hellendoorn) gaan de komende jaren een aantal ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden.

Waterschap

Waterschap Regge en Dinkel is voornemens om met diverse andere partijen (Landschap Overijssel, Gemeente Hellendoorn en diverse particulieren) een meer dynamische Regge te realiseren tussen de woonkernen Hulsen en Hellendoorn. De werkzaamheden die hier plaatsvinden zijn een uitwerking van de Reggevisie. Doel van deze herinrichting is een meer dynamische en daarmee meer natuurlijke Regge te realiseren. Ook een waterbergingsopgave speelt hierin mee.

Gemeente Hellendoorn

Voor de gemeente Hellendoorn spelen naast de Regge-herstelprojecten diverse andere ruimtelijke ontwikkelingen. De aanleg van een rondweg is daarin de belangrijkste. In paragraaf 1.3 wordt hier verder op ingegaan.

Ten behoeve van alle ruimtelijke ontwikkelingen is in het vroege voorjaar van 2010 een verkennen onderzoek ('Quickscan') Flora- en faunawet uitgevoerd (Eelerwoude, 2010). Hieruit kwam naar voren dat nader onderzoek noodzakelijk is naar de soortgroepen vleermuizen, ringslang, broedvogels en vissen. De onderzoeken naar deze soortgroepen hebben plaatsgevonden in 2010. In deze rapportage worden de resultaten van dit nader

onderzoek weergegeven. In de effectenbeoordeling worden de effecten per soortgroep opgesplitst in de ontwikkelingen vanuit het waterschap en de ontwikkelingen vanuit de gemeente. Ook de conclusies en adviezen worden opgesplitst naar de betreffende initiatiefnemer.

1.2 Ligging plangebied en gebiedsbeschrijving

Ligging plangebied

Het plangebied ligt ten oosten van de woonkern Hellendoorn en ten noordoosten van de woonkern Hulsen. Dit gebied heeft een overwegend open karakter, maar is plaatselijk kleinschalig door beekbegeleidende beplanting, oude houtwallen en kleine bospercelen. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied heeft nu een overwegend agrarisch karakter, waarbij graslanden en (maïs) akkers elkaar afwisselen. Haaks op de Regge zijn enkele lijnvormige landschapselementen aanwezig. Verder staan verspreid door het gebied solitair staande struiken en bomen(groepen).

De Regge slingert hier in een keurslijf met plaatselijk steile en hoge oevers zonder een goed ontwikkelde oevervegetatie. Hoge, steile oevers zijn met name aanwezig op plaatsen waar de Regge in het verleden door een es (of zandkop) gegraven is. Nabij de brug bij de Reggeweg zijn de oevers aanzienlijk lager.

Ten noorden van de brug bij de Reggeweg naar Hulsen staan een vijftiental populieren. Deze zijn naar schatting 30 tot 40 jaar oud. Verderop staan op de kade/dijk enkele lijnvormige, vrij jonge en aangeplante bosjes met soorten als zomereik, lijsterbes en Amerikaanse eik. Ten zuiden van de Reggeweg bevindt zich in de beschoeiing opschot van elzen.

De foto's op de volgende pagina geven een impressie van de huidige situatie.

Figuur 1: Onderzoeksgebied: de rode arcering betreft het deel van het waterschap, het blauw gearceerde deel dat van de gemeente Hellendoorn.

Foto 1: Graslanden met beweiding door paarden. Op de achtergrond het Ola terrein, onderdeel van het onderzoeksgebied.

Foto 3: Openruimte met solitaire boom en op de achtergrond een boerderij langs de Reggeweg.

Foto 5: Oude meander net ten noorden van het plangebied.

Foto 2: Wandelpad langs de westzijde van de Regge.

Foto 4: De Regge aan de westzijde met opslag van berken.

Foto 6: Westelijke zijde van de Regge in zuidelijke richting gefotografeerd. Op de oever staat een klein eikenbosje.

1.3 Ruimtelijke ontwikkelingen

Binnen het plangebied gaan een groot aantal zaken veranderen. Een overzicht van de nieuwe situatie is weergegeven in bijlage 2. Binnen het gebied dat het waterschap beheerd gaat het om de volgende ontwikkelingen en werkzaamheden:

- Graven nieuwe loop van de Regge in huidige weilanden en akkers
- Dempen van delen van de Regge (oude gekanaliseerde stroom)
- Verwijderen rivierbegeleidende beplanting
- Vergraven taluds
- Aanplant bomen
- Plaatsing oeverwaluwanden
- Aanleg poelen
- Aanleg boothuis
- Aanleg recreatieve routes (wandelen en fietsen)
- Aanleg steiger
- Aanleg strand
- Aanleg speelterrein
- Aanleg brug over de Regge ivm recreatief verkeer
- Verlagen fietspad aan oostoever
- Aanleg duikers onder verlaagd fietspad
- Ten aanzien van de buitenverlichting vinden geen wezenlijke wijzigingen plaats

Met betrekking tot de gemeente Hellendoorn gaat het om de volgende ontwikkelingen en werkzaamheden:

- Realisatie nieuwe rondweg Hellendoorn. Uitgegaan is van de variant die grotendeels parallel langs de Reggeweg loopt (kaartbijlage 2)
- Vernieuwen en verplaatsen Schoape (schuur)
- Aanleg paasvuur-/ en evenementenlocatie
- Aanleg nieuwe voetbalvelden
- Aanleg oversteekpunten
- Ten aanzien van de buitenverlichting vinden geen wezenlijke wijzigingen plaats

Wellicht ten overvloede attenderen wij u er op dat de effectenbeoordeling in deze rapportage is gebaseerd op de hierboven omschreven ontwikkelingen zoals weergegeven in kaartbijlage 2. Structurele wijzigingen hierin, bijvoorbeeld door een afwijkend tracé voor de nieuwe rondweg, kunnen leiden tot andere effecten en conclusies in het kader van dit onderzoek.

2. ONDERZOEKSMETHODE EN WETGEVING

2.1 Onderzoeksmethode

Voor het vaststellen en het determineren van planten- en diersoorten is gewerkt volgens de protocollen en voorwaarden zoals opgenomen in de 'Algehele ontheffing artikel 75, ten behoeve van inventarisaties van flora en fauna'. Dit zijn de door de PGO's (SOVON, RAVON etc.) geadviseerde en door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) goedgekeurde onderzoeks- en inventarisatiemethoden.

2.2 Broedvogels

Voor de inventarisatie van broedvogels is gebruik gemaakt van de methode van uitgebreide territoriumkartering (*Van Dijk, 2004*), waarbij alleen de minder algemene broedvogelsoorten kwantitatief zijn geïnventariseerd. Deze methode wordt beschouwd als standaardmethode voor de inventarisatie van broedvogels. Bij de methode worden territoriumindicerende waarnemingen (zang, balts etc.) zo nauwkeurig mogelijk op veldkaarten ingetekend. Het plangebied is vrij groot maar daarnaast ook erg overzichtelijk (veel graslanden en akkers). Daarom kon hier worden volstaan met drie veldronden. Deze zijn op 4 mei, 28 mei en 16 juni 2010 aan het plangebied gebracht.

Het onderzoek naar nachtactieve vogels zoals uilen is meegenomen tijdens het vleermuisonderzoek. Ook van vogelsoorten die het onderzoeksgebied alleen gebruiken als foerageer- of rustgebied zijn waarnemingen verzameld. De versprei-

ding van de aangetroffen en relevante soorten is weergegeven in bijlage 3. Extra aandacht ging uit naar soorten die jaarrond gebruik maken van vaste rust- en verblijfplaatsen zoals uilen en roofvogels.

2.3 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek heeft zich geconcentreerd op het vaststellen van belangrijke vliegrou-tes langs landschapselementen, belangrijke foerageergebieden en het vaststellen van verblijfplaatsen. Voor het onderzoek zijn zowel ochtend-, nacht- als avondbezoeken afgelegd. Het veldonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen uit het geldende onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek, zoals in maart 2010 is vastgesteld door de Zoogdiervereniging, Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Gegevensautoriteit Natuur (GAN). In tabel 1 staat weergegeven op welke data veldbezoeken zijn gebracht aan het plangebied.

Tabel 1

Veldbezoek	Personen
10 mei 2010	2
21 mei 2010	2
17 juni 2010	2
25 juni 2010	2
6 september 2010	1
19 september 2010	1

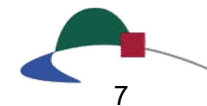
Gezien de grootte van het plangebied en de korte periode waarin vleermuizen uit hun verblijfplaatsen uitvliegen (of invliegen) was het noodzakelijk om in het voorjaar en de zomer met twee personen het gebied te inventariseren. Voor het vaststellen van baltsgedrag kon volstaan worden met een veldbezoek door één persoon.

De vleermuizen zijn geïnventariseerd met behulp van een batdetector (Pettersson D100 en D240x (gelijktijdig in gebruik)). Indien soorten niet op naam gebracht konden worden, zijn opnames gemaakt, welke vervolgens met het programma Batsound zijn geanalyseerd. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken waren in het algemeen gunstig voor het waarnemen van vleermuizen (weinig wind, geen neerslag, > 12° C).

2.4 Reptielen

Het vaststellen van de aan- of afwezigheid van ringslang is uitgevoerd middels de zgn. 'plaatjesmethode'. Het onderzoek is uitgevoerd binnen het deelgebied van het waterschap.

Bij deze methode worden kunststof of metalen plaatjes (damwandplaat of kunststof golfplaat van 50 x 50 cm) op zonnige plaatsen in het veld neergelegd in het habitat van de doelsoort(en). Ook worden wel dakpannen gebruikt. Warmteminnende reptielen kruipen onder deze materialen om zich hier op te warmen of te verschuilen en kunnen zo relatief eenvoudig worden opgespoord. Ten behoeve van dit veldonderzoek zijn we uitgegaan van het gebruik van 20 plaatjes die gedurende tenminste 4 dagen in juni 2010 in het veld

éénmaal per dag zijn gecontroleerd (totaal dus 80 waarneemmomenten). Ook is navraag gedaan bij omwonenden (erven) om meer duidelijkheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van reptielen in het plangebied.

2.5 Vissen

Er is in het kader van dit flora- en faunaonderzoek geen gericht visonderzoek door Eelerwoude uitgevoerd. Wel zijn diverse monitoringspunten in dit deeltraject van de Regge aanwezig, welke in 2010 door het Waterschap Regge en Dinkel zijn bemonsterd. De meest actuele gegevens van deze monitoringspunten zijn gebruikt in dit onderzoek. Kaartbijlage 7 geeft een overzicht van de monsterpunten en onderzoeksresultaten. De gegevens zijn aangeleverd door het waterschap.

2.6 Flora- en faunawet

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting moet worden getoetst aan de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.

2. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst.
3. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

3. RESULTATEN EN ANALYSE

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek besproken. Verspreidingskaarten van de soorten staan in bijlage 3 (vogels) en bijlage 4 (vleermuizen). De ligging van de plaatjes voor het vaststellen van ringslang staan in bijlage 5. In bijlage 6 zijn de waarnemingen van overige soorten opgenomen

3.2 Broedvogels

Binnen het plangebied zijn van 43broedvogelsoorten territoria aangetroffen. Deze territoria indiceren dat er sprake is van een broedsel of nestplaats. In tabel 2 wordt overzichtelijk weergegeven hoeveel territoria per soort binnen het plangebied zijn vastgesteld. In bijlage 3 zijn de kaarten opgenomen met daarop de verspreiding van de territoria over het gebied (op alfabetische volgorde van de Nederlandse naam). Omdat het plangebied ruimer bekeken is, zijn ook enkele territoria buiten het plangebied opgenomen. Deze zijn niet in de tabel verwerkt.

Tabel 2 bestaat uit zowel algemene soorten als soorten die voorkomen op de Rode Lijst (2004) en soorten die jaarrond gebruik maken van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Soort	Aantal territoria 2010	Rode Lijst/ categorie	Categorie vaste nesten
boerenzwaluw	3	Gevoelig	5
bonte vliegenvanger	1		5
boomklever	5		5
boomkruiper	5		5
bosrietzanger	5		
ekster	5		5
gaai	2		
grasmus	5		
groene specht	2	Kwetsbaar	5
groenling	4		
grote bonte specht	2		5
heggemus			
houtduif			
holenduif	3		
huismus	18	Gevoelig	2
kauw			
kievit	5		
kleine karekiet	6		
koolmees	23		5
knobbelzwaan			
merel			
meerkoet			
nijlgans			
patrijs	3	Kwetsbaar	
pimpelmees	13		5
putter	2		
roodborst			
ringmus	2	Gevoelig	
scholekster	1		
spreeuw	6		5
steenuil	2	Kwetsbaar	1
staartmees			
tijftjaf			
turkse tortel			
vink			
waterhoen			
wilde eend			
winterkoning			
witte kwikstaart	5		
zanglijster			
zwarte kraai	7		5
zwarte roodstaart	1		5
zwartkop	3		

Tabel 2. Overzicht van in 2010 vastgestelde broedvogelsoorten (van algemene soorten zijn geen aantallen vastgesteld, wel hun aanwezigheid).

Weidevogels

Binnen het plangebied zijn territoria van kievit (5 territoria), scholekster (1) en patrijs (3) vastgesteld. De scholekster heeft een nest gehad op het dak van het Ola-gebouw. De kievit en patrijs hadden op meerdere plekken in het open agrarisch gebied een nestplaats.

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Er zijn een aantal territoria vastgesteld van vogels die gebruik maken van jaarrond beschermde nestplaatsen. Het gaat hier om steenuil (categorie 1), huismus (categorie 2), grote gele kwikstaart (categorie 3) en buizerd (categorie 4). Van de twee laatstgenoemde soorten komen alleen territoria buiten het plangebied voor. Voor de beschrijving van de categorieën wordt verwezen naar bijlage 1. Eén maal is een overvliegende kerkuil vastgesteld. Vaste rust- en verblijfplaatsen van kerkuil zijn niet aangetroffen. Ook bij navraag zijn geen verblijfplaatsen van kerkuil bekend geworden.

Steenuil

Van steenuil zijn twee territoria vastgesteld. Eén is vastgesteld op een erf in het zuiden van het plangebied. Van het meest zuidelijke territorium is niet geheel duidelijk waar de soort daadwerkelijk gebroed heeft. De broedlocatie moet waarschijnlijk worden toegeschreven aan één van opstallen aan de westzijde van de Reggeweg (Kosteweg), aangezien daar ook een roepend dier is vastgesteld.

Huismus

Huismus is een gebouwbewonende soort en is alleen aangetroffen langs de westrand van het plangebied. Hier is bebouwing aanwezig in de vorm van woningen en schuren op erven aan de westzijde van de Reggeweg. Binnen het plangebied gaat het om in totaal 18 territoria.

Grote gele kwikstaart en buizerd

Territoria van grote gele kwikstaart en buizerd zijn alleen buiten het plangebied waargenomen. De buizerd broedt in een boscomplex net ten noorden van een afgesloten rivierarm. Het territorium van grote gele kwikstaart is vastgesteld nabij de stuw ten noorden van het plangebied.

Overige vogelsoorten

Van de soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan de inventarisatie wel gewenst is (categorie 5), zijn de volgende soorten aangetroffen: bonte vliegenvanger, boerenzwaluw, boomkruiper, boomklever, ekster, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

3.3 Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn rosse vleermuis, laatvlieger, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis waargenomen. Hieronder worden de waarnemingen per soort kort toegelicht. In bijlage 4 zijn de verspreidingskaarten van de verschillende soorten opgenomen.

Rosse vleermuis

Rosse vleermuis is alleen hoog boven het plangebied foeragerend waargenomen. Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort vastgesteld. Wel is een mogelijke verblijfplaats van de

soort aanwezig in het bosgebiedje net ten noorden van het plangebied (binnen meander). Laagvliegende, vroeg-actieve dieren wijzen in die richting. Ook is het mogelijk dat deze boombewonende soort in de directe omgeving (stuwwal) van het plangebied een verblijfplaats heeft in een oude laanboom.

Laatvlieger

Deze gebouwbewonende soort is op diverse plekken langs de randen van het plangebied waargenomen. De soort zoekt bij het foerageren de luwte van landschapselementen op. Ook op en rond de diverse erven binnen het plangebied is de soort vastgesteld. Vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet vastgesteld. Ook zijn geen baltsende dieren waargenomen. Wel zijn enkele langsvliegende laatvliegers aangetroffen, van belangrijke vliegroutes is (anders dan het kaartbeeld in bijlage 4 mogelijk impliceert) geen sprake. Het is aannemelijk dat de dieren een verblijfplaats hebben op één van de erven of in de woningen aan de westzijde van de Reggeweg buiten het plangebied.

Gewone dwergvleermuis

Gewone dwergvleermuis komt door het gehele plangebied voor, maar ontbreekt op de grote open vlakten van akkers en grasland. Er zijn twee vliegroutes vastgesteld: een van west naar oost, langs een houtwal in het zuiden van het plangebied (ongeveer 40-50 dieren) en een vliegroute van zuid naar noord (ongeveer 25 dieren), waarbij beplanting langs de oever en de oever zelf dient als oriëntatiebaken en beschutting voor het foeraergegebied.

Gewone grootoorvleermuis

Tijdens het onderzoek zijn twee waarnemingen gedaan van gewone grootoorvleermuizen. Beide waarnemingen hadden betrekking op een foera-

gerend dier. Door de fluistersonar die de dieren gebruiken is de soort lastig waar te nemen. Het kaartbeeld kan daardoor een vertekend beeld geven. Vermoedelijk komt de soort meer voor binnen het plangebied. Verblijfplaatsen (in gebouwen en/of boomholten) zijn niet aangetroffen.

Watervleermuis

Watervleermuis is gebonden aan weinig tot onbegroeide waterelementen om te foerageren. De Regge is een belangrijk foerageergebied voor deze soort. Tijdens het onderzoek zijn boven de Regge over de lengte van het plangebied enkele tientallen foeragerende dieren waargenomen. De watervleermuizen komen het plangebied ondermeer binnen vanaf de westzijde en volgen vanaf daar lijnvormige beplantingen die haaks op de Regge staat. Vanaf hier vliegen ze (minimaal 15-20 individuen) in een rechte lijn naar de Regge. Op basis van deze waarneming wordt geconcludeerd dat de vleermuizen afkomstig zijn van een verblijfplaats buiten het plangebied. Vermoedelijk in een oude, holle boom of in een historisch gebouw.

3.4 Ringslang

In bijlage 5 zijn de locaties weergegeven waar plaatjes zijn neergelegd om ringslang te kunnen vaststellen (paragraaf 2.4). Tijdens het controleren van de plaatjes (80 waarnemingmomenten) zijn geen ringslangen aangetroffen. Ook navraag bij omwonenden leverde niets op. Ook op de Imhof (ligt ongeveer 1 km ten noorden van het plangebied), waar de soort wel in 2005 is vastgesteld (meerder individuen), is de soort sindsdien niet meer aangetroffen (mond. med. Beheerder Imhof). Geconcludeerd wordt dat de ringslang op dit

moment niet binnen het plangebied voorkomt, hoewel op zich wel geschikt biotoop aanwezig is.

3.5 Vissen

In bijlage 7 zijn de waarnemingen van vissen op monsterpunten ten noorden en ten zuiden van het plangebied weergegeven. Dit zijn monsterpunten die door het waterschap worden gemonitord. De waarnemingen dateren van april 2010. Opgemerkt wordt dat monsterpunt 02-039 ten noorden van een stuw ligt. De dieren die hier gevangen zijn kunnen alleen via een vistrap het plangebied (tegen de stroom in) bereiken.

De kleine modderkruiper is de enige beschermde vissoort die is aangetroffen (tabel 2 Flora- en faunawet). Gezien het aantal (één individu) kan aangenomen worden dat de Regge ter plekke geen optimum biotoop vormt voor de kleine modderkruiper. Naast kleine modderkruiper zijn ook de Rode Lijstsoorten winde (gevoelig) en vetje (kwetsbaar) vastgesteld.

3.6 Overige beschermde soorten

Tijdens het veldonderzoek zijn ook waarnemingen verzameld van beschermde soorten anders dan al eerder vermeld. Het gaat ondermeer om waarnemingen van konijn, haas en ree waarvan in bijlage 6 verspreidingskaarten zijn opgenomen.

4. EFFECTENBEOORDELING, CONCLUSIES EN ADVIES

4.1 Effectenbeoordeling

Inleiding

Deze onderzoeksopdracht is uitgevoerd in opdracht van zowel het Waterschap Regge en Dinkel als de gemeente Hellendoorn. Beiden willen binnen het plangebied ruimtelijke ontwikkelingen plegen die mogelijk effecten hebben op beschermde soorten (paragraaf 1.3). Door deze opdracht voor beide partijen uit te voeren, kon ook een goed beeld verkregen worden van de cumulatieve (= som van) effecten op beschermde planten en diersoorten. In de onderstaande effectenbeoordeling zullen per deelgebied en dus per initiatiefnemer de effecten worden beoordeeld, waarbij rekening wordt gehouden met de cumulatieve effecten. De toetsing vindt plaats aan de hand van de in paragraaf 1.3 opgesomde ontwikkelingen en werkzaamheden.

4.2 Broedvogels

Ontwikkelingen Waterschap Regge en Dinkel

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Met de herinrichting van het plangebied worden geen jaarrond beschermde nestplaatsen aangetaast. De nestlocaties en erven waar steenuil en huismus zijn aangetroffen blijven bij de ruimtelijke ontwikkelingen die het waterschap voor ogen heeft, behouden. Ook de functionaliteit van het leefgebied blijft voor deze soorten behouden.

Voor steenuil wordt een groot deel van het leefgebied geschikter doordat maïsakkers omgezet worden in grazige vegetaties. Daarnaast worden op het terrein van de gemeente nieuwe lijnvormige landschapselementen aangeplant haaks op de nieuw te graven Regge. Dit zorgt voor een kleinschaliger landschap, wat gunstig is voor het prooiaanbod van muizen en insecten en daarmee op de leefomgeving van de steenuil. Samengevat wordt geconcludeerd dat er geen negatieve effecten op verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van steenuil en huismus worden verwacht.

Overige vogelsoorten

Met de herinrichting door het waterschap zal het gebied er structureel anders uit komen te zien. De verlegging van de huidige loop heeft tot gevolg dat plaatselijk begroeiing in de vorm van solitaire struiken en kleine bomen plaatselijk verwijderd wordt. Daarnaast wordt een deel van de bosstrook langs de Regge verwijderd inclusief enkele oude populieren. Hierdoor neemt de broedgelegenheid voor soorten die gebonden zijn aan bossen en struwelen (tijdelijk) af. Verwijderde beplanting wordt wel gecompenseerd door jonge aanplant. Het zal echter enige tijd duren voordat deze begroeiing geschikt is als broedgelegenheid voor bos- en struweelvogels. Het reeds ingerichte gebied Kalvenhaar (aan de oostzijde van de Regge, grenzend aan het plangebied) laat overigens een aantal jaren na aanleg een sterke verbossing zien in de vorm van elzenopslag. Het is in de lijn der verwachting dat verbossing ook binnen het plangebied zal toenemen. Op basis van de uitgevoerde territoriumkartering wordt gesteld dat er in de

nabijheid (o.a. Kalvenhaar) voldoende alternatieve broedplekken aanwezig zijn voor de aangetroffen soorten. Negatieve effecten op populaties van overige vogelsoorten worden daarom niet verwacht.

Weidevogels

Met de omvorming van de landbouwgronden naar natuur zal de geschiktheid van het gebied voor Kievit en Scholekster afnemen. Er zal sprake zijn van meer verruiging. Door aanplant van houtsingels/houtwallen zal het landschap bovendien kleinschaliger worden. Het is aannemelijk dat weidevogels, die vooral voorkomen in open landschappen, op den duur uit het gebied verdwijnen. Mogelijk dat enkele paartjes Kievit zich in het gebied kunnen handhaven, bijvoorbeeld als door begrazing ook open gebiedsdelen blijven gehandhaafd. De aangetroffen aantallen weidevogels zijn echter dermate klein, dat van een negatief effect op de (lokale) populatie geen sprake is. Mogelijk kunnen de vogels in de omgeving van het plangebied een alternatief leefgebied vinden. Daarentegen kan de patrijs zich juist beter handhaven dankzij vele zaadproducerende kruiden die in het gebied gaan groeien en de ontwikkeling van een meer kleinschalig landschap.

Negatieve effecten op vogels zijn te voorkomen door werkzaamheden zoals kap- en graafwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien graafwerkzaamheden door de omvang van het project niet buiten het broedseizoen uitgevoerd kunnen worden, zal de vegetatie gedurende het project kort gehouden moeten worden

om vestiging van broedvogels tijdens de uitvoering zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden. Voor het broedseizoen wordt binnen de Flora- en faunawet echter geen standaardperiode gehanteerd. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ontwikkelingen Gemeente Hellendoorn

De effecten op broedvogels zoals hierboven beschreven gelden voor het merendeel ook voor de ruimtelijke ontwikkelingen die de gemeente binnen het plangebied gaat uitvoeren. Uitzondering hierop is de aanleg van de nieuwe rondweg/randweg.

Steenuil versus rondweg

Binnen het plangebied zijn twee territoria van steenuil vastgesteld. Het leefgebied van één van beide paren ligt waarschijnlijk aan weerszijden van de huidige weg, die straks een functie krijgt als randweg. Hierdoor neemt het aantal verkeersbewegingen waarschijnlijk toe. Daarnaast gaat een (klein) deel van het leefgebied van de soort verloren met de aanleg van de nieuwe (parallel)weg. Van steenuil is bekend dat deze veelvuldig slachtoffer is van het verkeer. Hoewel de aanleg van de rondweg geen effect heeft op de verblijfplaats van de soort, ontstaat wel een mogelijk negatief effect op de leefomgeving (meer kans op sterfte, kleiner leefgebied etc.). De ontwikkeling van een meer kleinschalig landschap door de aanplant van ondermeer nieuwe houtwallen, be-

tekt anderzijds ook weer een verbetering van het leefgebied van steenuil. Verwacht wordt dat wanneer een aantal mitigerende (verzachtende) maatregelen worden genomen, de negatieve effecten op het leefgebied van de steenuil kunnen worden voorkomen. De volgende maatregelen worden daarbij uitgevoerd:

- De rondweg blijft een 50km/uur weg (geen 60km/uur)
- In de wegbermen worden geen obstakels zoals verkeersborden en hectometerpaaltjes geplaatst. Steenuilen gebruiken deze graag als zitpost om van hieruit te jagen op prooien in de wegbermen. Indien dit wel noodzakelijk is worden op de bovenzijde van de bebording speciale strips met ijzeren naalden aangebracht.
- Weg wordt deels middels een hoge heg (2 m) afgeschermd van het leefgebied van de steenuil. De heg dwingt de steenuil om enige hoogte over de weg te vliegen, waardoor de kans op aanrijdingen aanzienlijk wordt verkleind.
- De lijnvormige beplanting haaks op het beekdal wordt ruim voor de aanleg van de randweg aangeplant.
- Erven in de nabije omgeving van de randweg krijgen een landschappelijke impuls via een soort "Streekeigen Huis en Erf project".

Verwacht wordt dat met het nemen van bovenstaande maatregelen er geen negatief effect ontstaat op de leefomgeving van de aangetroffen steenuilen. Indien één of meerdere maatregelen niet wordt uitgevoerd / niet kan worden uitgevoerd, kunnen negatieve effecten op de soort niet worden uitgesloten en is een ontheffing noodzakelijk.

4.3 Vleermuizen

Ontwikkelingen Waterschap Regge en Dinkel

In het kader van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen van het waterschap wordt een deel van de opgaande beplantingen langs de Regge verwijderd. De lijnvormige landschapsstructuren blijven wel behouden omdat delen van de beplanting gehandhaafd blijven, echter wel in een minder sluitende vorm. Verwacht wordt dat dit geen negatief effect op aanwezige vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Belangrijk is wel dat er in de lijnvormige groenstructuren geen open ruimten van meer dan 30 meter ontstaan.

De huidige vliegroute van watervleermuis en gewone dwergvleermuis haaks op het beekdal blijft behouden. De lijnvormige elementen die op de aangrenzende gronden van de gemeente worden gerealiseerd geven meer mogelijkheden voor vliegroutes richting het beekdal. Daarnaast geeft de beplanting over een aantal jaren meer beschutting tijdens het foerageren in het nu nog vrij open Reggedal. Op basis van dit alles wordt geconcludeerd dat er geen negatieve effecten zijn op de vliegroutes van vleermuizen.

De nieuwe loop van de Regge zal minder diep in het landschap zijn ingesneden, waardoor geen sprake meer is van een hoge oever die luwte biedt voor foeragerende gewone dwergvleermuizen en watervleermuizen. Wel worden enkele grotere, afgesloten wateren aangelegd en wordt met de nieuwe hermeandering het oppervlak van geschikt foerageergebied van met name watervleermuis aanzienlijk vergroot. Vanwege de waterafvoerende functie van de Regge zal er binnen het plangebied altijd open water aanwezig zijn en daarmee geschikt foerageergebied voor ondermeer watervleermuis. Hoewel opgaande beplan-

ting (en daarmee luwte) op een aantal plaatsen kort na aanleg nog zal ontbreken, wordt verwacht dat de resterende beplanting deze functie voldoende kan overnemen. Bovendien zullen delen van het gebied door successie binnen enkele jaren al verbossen.

Het foerageergebied voor laatvliegers, gewone grootvleermuis en gewone dwergvleermuis neemt verder toe door de aanplant van nieuwe, lijnvormige groenstructuren. Op basis van dit alles wordt geconcludeerd dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op het foerageergebied van vleermuizen.

Aangezien geen bomen met holten worden gekapt en ook geen huizen worden gesloopt (enkel een verplaatsing van een enkelwandige schuur zonder geïsoleerd dak), zijn geen negatieve effecten te verwachten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Ontwikkelingen Gemeente Hellendoorn

De effecten op vleermuizen zoals hierboven zijn weergegeven gelden op grote lijnen ook voor de ontwikkelingen op de gronden van de gemeente. Een nuancering moet aangebracht worden bij de geplande rondweg.

Vleermuizen versus rondweg

De nieuwe rondweg doorsnijdt een vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis. Ook in de huidige situatie is dit al het geval. Na de aanleg van de rondweg moet een grotere barrière genomen worden (overvliegen van twee wegen). Nu ligt naast de huidige weg een brede berm welke is ingeplant met jonge eiken. Daarnaast ligt een fietspad en daarnaast nog een smalle berm. In de huidige situatie moeten de vleermuizen een 6,5 tot 8 meter open ruimte overbruggen om bij

de singel aan te komen die als vliegroute wordt gebruikt.

Met de aanleg van de randweg moeten vermoedelijk ook enkele meters van de singel worden verwijderd. Een toename van verkeer vergroot de kans op sterfte van vleermuizen door aanrijdingen. Daarnaast kan de situatie rond de vliegroute verslechteren door bijvoorbeeld het aanbrengen van nieuwe straatverlichting. Zonder mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten optreden op de aanwezige vliegroute. Voorgesteld wordt om:

- in de berm tussen de Reggeweg en de Randweg een volwassen boom te plaatsen (opkronen tot 4 meter) om ervoor te zorgen dat de overvliegende vleermuizen voldoende hoogte houden bij het oversteken (> 4 meter)
- geen verlichting toe te passen ter hoogte van de vliegroute of de nieuwe verlichting zo te positioneren en in te richten dat de vliegroute niet wordt aangestraald

Foto 7: Vliegroute gewone dwergvleermuis en watervleermuis ter hoogte van de Reggeweg in het zuiden van het plangebied (rode pijl).

Verwacht wordt dat met het nemen van deze maatregelen er geen negatief effect ontstaat op de leefomgeving (vliegroute) van de aange troffen vleermuizen Indien één of meerdere maatregelen niet wordt uitgevoerd / niet kan worden uitgevoerd, kunnen negatieve effecten op de soort niet worden uitgesloten en is een ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen versus sportvelden

Ten tijde van het onderzoek zijn nabij de nieuw gesitueerde sportvelden foeragerende en passerende gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. Verblijfplaatsen of vliegroutes zijn niet aangetroffen, ook niet op of rond de locatie waar in het kader van de nieuwe rondweg een nieuwe rotonde is geprojecteerd. Aandachtspunt is wel de mogelijke uitstraling van de verlichting van de nieuwe sportvelden naar de omgeving. Gepleit wordt om uitstraling naar de omgeving tot een minimum te beperken, en de sportvelden niet meer en niet langer te verlichten dan noodzakelijk.

4.4 Ringslang

Ontwikkelingen Waterschap Regge en Dinkel

Omdat tijdens het onderzoek geen ringslangen zijn aangetroffen binnen het plangebied en ook niet op geschikte plekken net ten noorden van het plangebied wordt de soort niet binnen het gebied verwacht. De biotopen zijn hiervoor vermoedelijk niet optimaal genoeg, dan wel is er op dit moment geen (levensvatbare) populatie van ringslang in de omgeving aanwezig. Van negatieve effecten op ringslang is geen sprake. Na realisatie van de

plannen zal juist ook voor ringslang een meer geschikt leefgebied gaan ontstaan.

Ontwikkelingen Gemeente Hellendoorn

Gezien de voorkomende biotopen binnen het plangebied van de gemeente kan de aanwezigheid van ringslang hier worden uitgesloten.

4.5 Vissen

Ontwikkelingen Waterschap Regge en Dinkel

Op basis van recente visgegevens van het waterschap wordt geconcludeerd dat de beschermde kleine modderkruiper (tabel 2 Flora- en faunawet) in de Regge voorkomt. Met het dempen van de huidige loop van de Regge en het aantakken aan de nieuwe loop is het mogelijk dat individuen van de kleine modderkruiper worden verstoord of gedood. Negatieve effecten op individuniveau zijn te verwachten. Negatieve effecten op de lokale populatie worden niet verwacht. Door de hermeandering worden juist betere uitgangssituaties gecreëerd voor de soort. Voorafgaand aan het dempen zullen eerst de vissen die nog in de wattergang zitten verwijderd moeten worden. Het waterschap voert de inrichtingsmaatregelen waaronder het dempen van de Regge uit aan de hand van de goedgekeurde gedragscode voor waterschappen. Hierin zijn specifieke maatregelen opgenomen om negatieve effecten op vissoorten als kleine modderkruiper te voorkomen.

Ontwikkelingen Gemeente Hellendoorn

Binnen het deelgebied van de gemeente komt geen geschikt biotoop voor vissen voor. Van negatieve effecten is geen sprake.

4.6 Overige beschermde soorten

Er zijn binnen het plangebied geen andere (strikt) beschermde soorten aangetroffen dan wel te verwachten die vragen om specifieke mitigerende en/of compenserende maatregelen of die het aanvragen van een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk maken.

4.7 Conclusies en advies

Ontwikkelingen Waterschap Regge en Dinkel

De voorgenomen ontwikkelingen van het waterschap hebben naar verwachting vooral een positief effect op beschermde soorten en hun leefgebied. Met het nemen van een aantal mitigerende maatregelen, zoals omschreven in de voorgaande paragrafen, worden geen negatieve effecten verwacht die een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk maken.

Ontwikkelingen Gemeente Hellendoorn

Verwacht wordt met de voorgenomen landschapsplannen vooral een positief effect zullen hebben op beschermde planten- en diersoorten. Vooral soorten van een kleinschalig landschap, ruigten en jong bos zullen van de nieuwe situatie profiteren. De aanleg van de nieuwe rondweg zoals weergegeven in bijlage 2 vraagt om een aantal mitigerende maatregelen. Deze dienen nader te worden uitgewerkt. Met het nemen van deze maatregelen wordt verwacht dat negatieve effecten op steenuil en een vliegrouwe van vlermuizen worden voorkomen. Het aanvragen van ontheffing is in die situatie niet meer noodzakelijk.

4.8 Afbakening

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden door het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Tot slot wordt opgemerkt dat veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming kunnen leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies. Ook is het mogelijk dat zich gedurende het planproces of tijdens de uitvoering nieuwe soorten in het gebied vestigen.

LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992) *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV

Crombaghs, B.H.J.M., N. van den Berg, A.B. Goutbeek, 2002, *Vissen in Overijssel, verspreidingsatlas van zoetwatervissen in stromende en stilstaande wateren in Overijssel*, Provincie Overijssel, Zwolle

Eelerwoude, 2010, *Quickscan flora- en faunawet Reggeherstelproject Visschebelt*, Eelerwoude, Goor.

Koninklijke Vermande (1999-2009) *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*, SDU Uitgeverij, Den Haag

Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (1997) *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen* Utrecht: KNNV Uitgeverij

Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004) *Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen*. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdierverseniging, Arnhem

Nie, H.W. de (1996) *Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen*. Doetinchem: Media Publisng

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002) *Atlas van de Nederlandse broedvogels. Verspreiding, aantallen verandering*. Utrecht: KNNV Uitgeverij

Weeda, E. J., R. Westra, C. Westra en T. Westra (1985) *Nederlandse Oecologische flora; wilde planten en hun relaties 1-5*. Utrecht: KNNV

Wynhoff, I., J. van der Made en C. van Swaay, (1992) *Atlas van de Nederlandse dagvlinders*. Utrecht: KNNV

BIJLAGEN

Bijlage 1: Flora- en faunawetgeving

Bijlage 2: Inrichtingsplan

Bijlage 3: Verspreidingskaarten broedvogels

Bijlage 4: Verspreidingskaarten vleermuizen

Bijlage 5: Overzicht locaties plaatjesonderzoek ringslang

Bijlage 6: Verspreidingskaarten overige beschermde soorten

Bijlage 7: Overzicht monsterpunten vissenonderzoek

Bijlage 1: Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het 'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

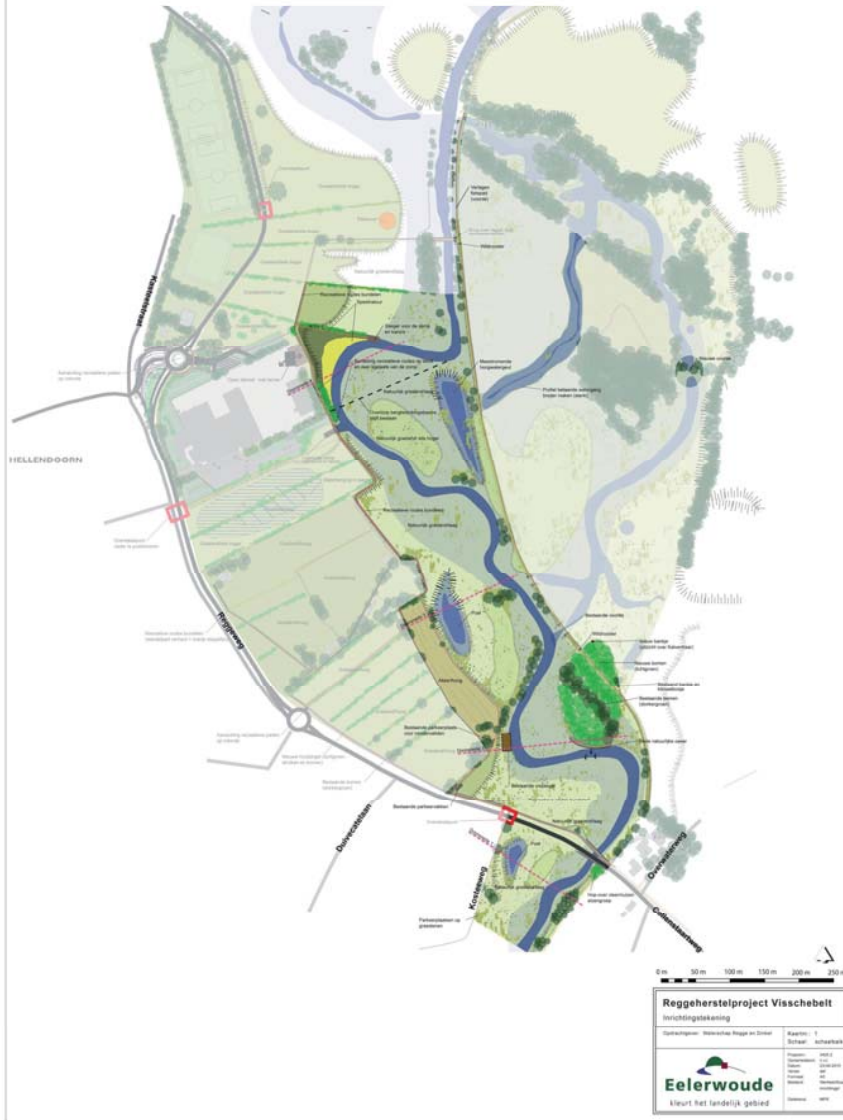
- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

Bijlage 2: Inrichtingsplan

Visschebelt - Hellendoorn

Bijlage 3: Verspreidingskaarten broedvogels

Bijlage 4: Verspreidingskaarten vleermuizen

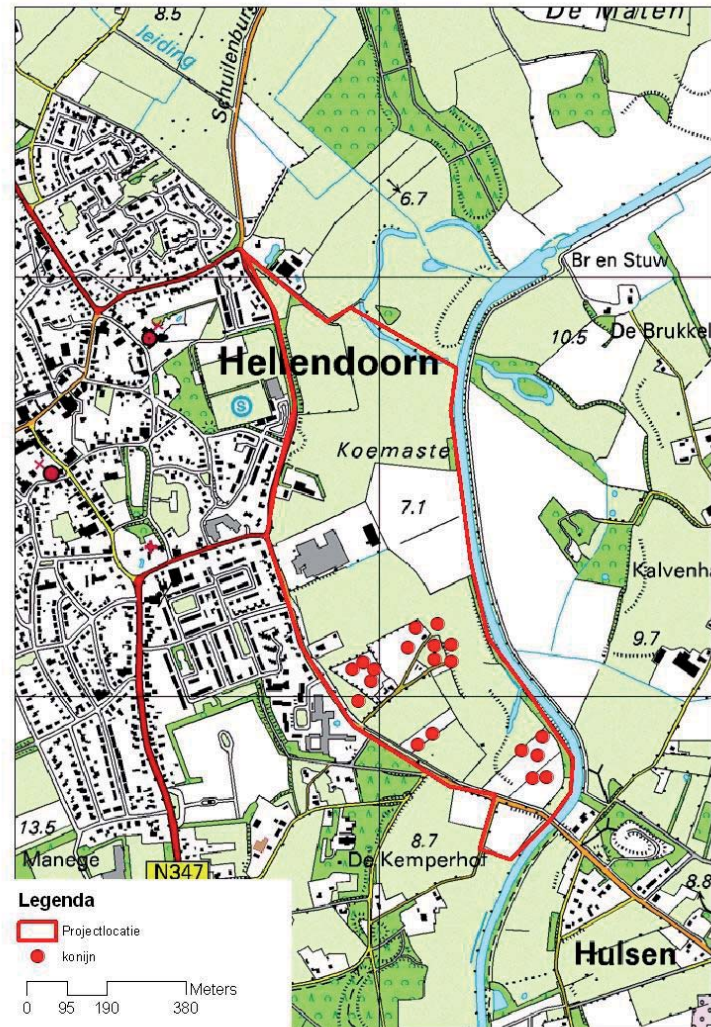
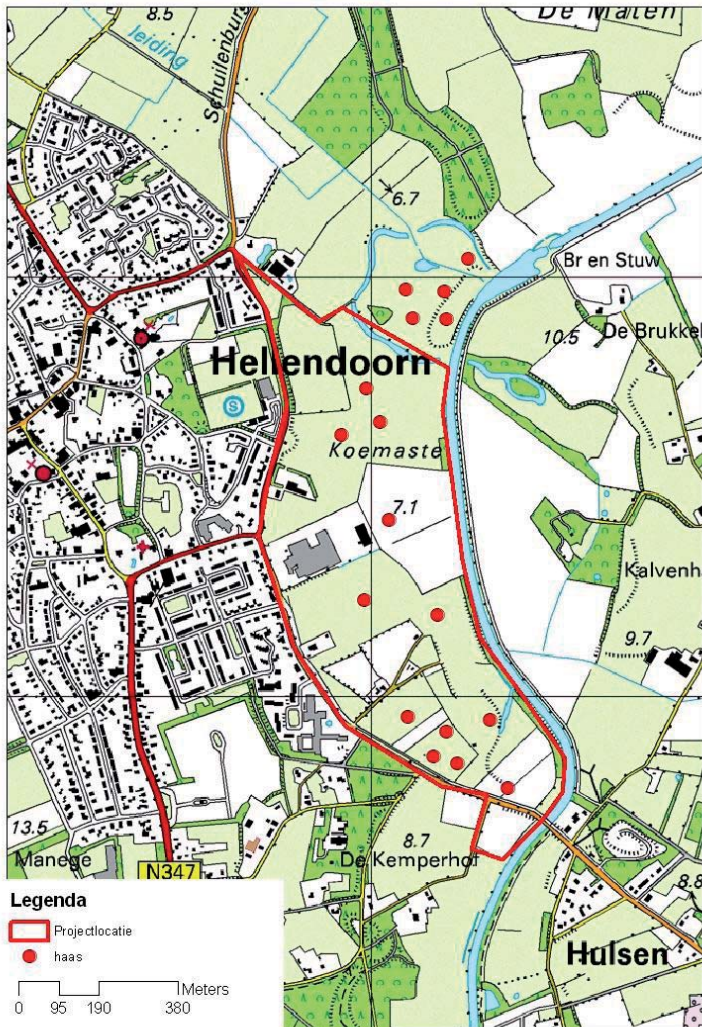

Bijlage 5: Overzicht locaties plaatjesonderzoek ringslang

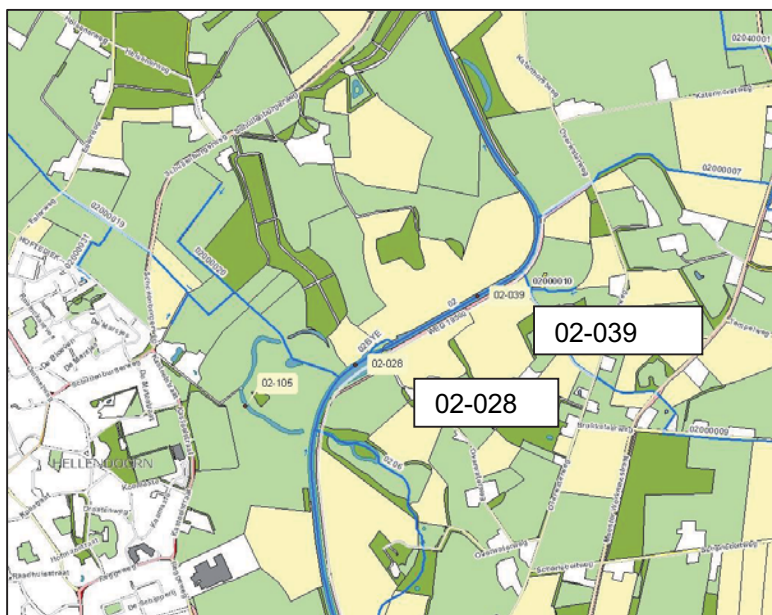

Bijlage 6: Verspreidingskaarten overige beschermde soorten

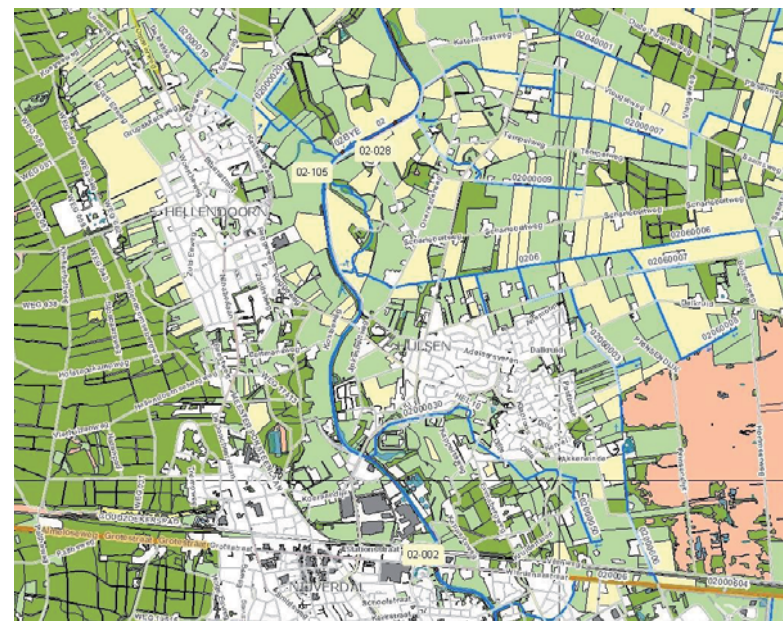

Bijlage 7: Overzicht monsterpunten vissenonderzoek

Monsterpunten ten noorden van het plangebied

Monsterpunt 02-002 nabij Nijverdal ten zuiden van het plangebied

02-028	02-039	FF-wet	Rode Lijst (behandelen als zijnde ff-wet tabel 1)
alver	alver		
baars	baars		
blankvoorn	blankvoorn		
brasem	brasem		
kleine modderkruiper	-	Beschermd tabel 2	
kolblei	kolblei		
paling	paling		
-	pos		
-	riviergrondel		
roofblei	roofblei		
ruisvoorn	ruisvoorn		
snoek	snoek		
vetje	vetje		Categorie 'kwetsbaar'
winde	winde		Categorie 'gevoelig'
zeelt	zeelt		
-	(hybride)		

02-002	ff-wet	Rode Lijst (behandelen als zijnde ff-wet tabel 1)
Alver		
Baars		
Blankvoorn		
Brasem		
Kolblei		
Pos		
Riviergrondel		
Ruisvoorn		
Snoek		
Tiendornige stekelbaars		
Vetje		Categorie 'kwetsbaar'
Zeelt		

